

1 Inleiding: doelstellingen ICT in het vak Nederlands

- * Informatie verzamelen (via internet, cd-rom ...).
- * Hulpmiddel bij het aanleren van schrijfvaardigheid.
- * Leesvaardigheid bevorderen (leren hypertexten lezen, zoekend lezen, kritisch lezen, genietend lezen ...).
- * Ondersteuning bij de taalschat- en taalbeschouwingslessen.
- * Een computer als communicatiemiddel leren gebruiken (e-mailen, chatten ...).

Opmerking:

De computer mag nooit een doel op zich worden.

Het is een didactisch middel zoals een handboek, het bord, een overheadprojector...

2 Een eigen website voor de klas

2.1 *Wat?*

We plaatsen zo veel mogelijk ICT-oefeningen op een eenvoudige website.

2.2 *Waarom?*

- Bij ICT-oefeningen moet de leerkracht in een mum van tijd alle lln. aan het werk kunnen krijgen. We verliezen al genoeg tijd bij het opstarten van de computer.
Dus TIJDSWINST.
- De lln. moeten zoveel mogelijk ZELFSTANDIG leren werken.
- De lln. maken de oefeningen (opzoekingen, schrijf oefeningen ...) IN KLAS (een aandachtspunt van de nieuwe leerplannen).

- De lln. kunnen thuis verder werken of REMEDIËREND werken.
- De lln. kunnen op hun eigen tempo en zelfs aan verschillende oefeningen werken.
Dus gemakkelijk om te DIFFERENTIËREN.

2.3 *Hoe?*

Zonder voorkennis kan dit gratis via www.geocities.com

3 Enkele lesvoorbeelden

3.1 *Hyperteksten leren lezen*

3.1.1 Lesvoorbeeld: Rondleiding in de stad

- Surf naar de website <http://users.pandora.be/kdesmet/ict> .
- Bij oefeningen ICT - lezen van hyperteksten vind je: “Stadsverkenning”. Klik daarop.
- Vul het vragenblad in.

ICT-Oefening: lezen van hypertexten

Nr Naam:
Klas:
Datum: .../.../...

Geef een antwoord op de volgende vragen. Gebruik de opgegeven website. Klik telkens met de rechtermuisknop (in een nieuw venster openen). Dit laat je toe makkelijker naar deze pagina terug te keren.

Tongeren

1. Het telefoonnummer van Cultureel Centrum de Velinx?

.....

2. Welke doelstellingen heeft de stedelijke jeugdraad?

.....

.....

Brussel

3. In welk jaar werd het atomium gebouwd?

.....

Hasselt

4. Hoeveel kamers heeft het Holiday Inn Hotel?

.....

5. Hoe groot is de Japanse tuin?

.....

6. Hoe heet de burgemeester?

.....

Charleroi

7. Vanwaar komt de naam 'Charleroi'?

.....

.....

.....

Kortrijk

8. Hoeveel deelgemeenten heeft Kortrijk?

.....

9. Omstreeks welk jaar werd de St.-Maartenskerk gebouwd?.

.....

10. Welke arts behandelt huidziekten in het O.-L.-Vrouweziekenhuis?

.....

11. Wie is de korpschef bij de politie?

.....

12. Op hoeveel km afstand ligt Halle van Brussel?

.....

Roeselare

13. Welk telefoonnummer draai je om de dokter met wachtdienst te bereiken?

.....

14. In 57 v.C. veroverde Julius Caesar de streek, die toen bewoond was door de volksstam van de

.....

15. Hoeveel lidgeld betalen volwassenen in de stedelijke bibliotheek?

.....

Herentals

16. Op welke dag is het containerpark gesloten voor particulieren (gezinnen)?

.....

17. Welk gedenkteken staat op de Grote Markt?

.....

Genk

18. Wat is het adres van de Ford Fabrieken?

.....

19. In welke maanden is er markt op zondagvoormiddag?

.....

Antwerpen

20. Hoeveel districten zijn er in Antwerpen?

.....

Amsterdam

21. Hoe lang is de kassa van het Van Gogh Museum open?

.....

Torhout

22. Wat is het telefoonnummer van de brandweer van Torhout?

.....

23. Geef de naam van drie Torhoutse musea

.....

3.2 Informatie zoeken en verwerken

3.2.1 Lesvoorbeeld 1: Werken rond jeugdliteratuur

Opzet:

De klas delen wij in groepjes van drie of vier lln. in.

Ze krijgen de opdracht om één jeugdauteur uit te kiezen. Ieder groepslid leest een verschillend boek van die schrijver. Uiteindelijk zullen ze de auteur en enkele van zijn boeken (samen) aan de klas voorstellen a.d.h.v. een powerpointpresentatie.

Fase 1

- De groepen worden verdeeld.
- De taken worden in de groep verdeeld (groepscoördinator, secretaris, ...).
- Ze discussiëren omtrent de aanpak van de taak en maken duidelijke afspraken.
- De secretaris zorgt voor een verslag.

Fase 2

- De lln. zoeken op het internet allerlei informatie (biografieën, recensies, besprekingen, fotomateriaal ...).
- Op de website van de klas krijgen ze enkele tips waar ze terecht kunnen op het net.

bv. www.dit.is/jeugdliteratuur
<http://www.leesverslagen.nl/>
<http://home2.pi.be/eli/koppelingen/>
<http://www.studentonly.nl/uittreksels/>
www.scholieren.com
www.internetcollege.nl
www.boekverslagen.com

- In de computerklas zijn er ook nog enkele cd-roms aanwezig die ze kunnen raadplegen (bv. 15 jaar Vlaamse Jeugdliteratuur).
- Via diezelfde website krijgen ze natuurlijk ook een duidelijk antwoord op de vraag wat er in hun boekbespreking moet komen.

Fase 3 (een 14-tal dagen later)

- De lln. komen met hun kladwerk naar klas en stellen hun werk aan de groep voor.
- Enkele leerlingen demonstreren hoe je een eenvoudige presentatie met powerpoint kunt maken (instructietaal).
- Een scenario voor de powerpointpresentatie wordt opgesteld.

Fase 4

- Het werk wordt aan de klas gepresenteerd (de presentatie wordt d.m.v. een dataprojector geprojecteerd).
- Deze spreekoefening wordt door de klas geëvalueerd:

- keurig Nederlands	1	2	3	4	5
- oogcontact					
- volume	1	2	3	4	5
- houding	1	2	3	4	5
- voorbereiding	1	2	3	4	5
OPMERKINGEN					

3.2.2 Lesvoorbeeld 2: Vergelijken van informatie

Opzet:

De lln. krijgen 4 hulporganisaties en zoeken op gegeven websites concrete gegevens die het hen mogelijk maakt om ze met elkaar te vergelijken.

VERGELIJKEN VAN INFORMATIE				
	ARTSEN ZONDER GRENZEN	11-11-11	WELZIJNSZORG	VREDESEILANDEN
URL	www.msf.be/nl	www.11.be	www.welzijnszorg.be	www.vredeseilanden.be
Wat doen ze? (doelstellingen)				
Waar werken ze?				
Wanneer zijn ze gesticht?				

Waar halen ze hun financiële middelen vandaan?				
Contactadres (zo dicht mogelijk)?				
Waaruit kan je inbreng/steun aan die organisatie bestaan?				
Hoe ziet het logo er uit?				

3.2.3 Lesvoorbeeld 3: Hoe komt een krant tot stand?

- We surfen naar: <http://www.parool.nl/redactie/dekrant/>
In de grijze strook, rechts, zie je staan: "Hoe wordt Het Parool gemaakt." Klik daar op. In zeven deeltjes wordt de wording van Het Parool weergegeven.
- Lees aandachtig de tekst (misschien kun je die kopiëren naar een word-document).
Probeer de volgende woorden vanuit de context te verklaren. Indien dit niet lukt, kun je surfen naar www.vandale.nl

Woord	verklaring
Avondkrant	
Katern	
Actueel	
Redacteur	
Eindredactie	
inventariseren	
correspondenten	
Persbureaus	
Selecteren	
Cruciaal	
Eventueel	
Editie	

Wat bedoelt men in de tekst met de onderstaande afkortingen / woorden?

PS: _____

midentafel: _____

- c. In de tekst staan heel wat tijdsaanduidingen. Probeer het dagschema bij de krant Het Parool samen te vatten a.d.h.v. onderstaande agendablad.

AGENDA DAGBLAD "HET PAROOL"

Uur	activiteit
7 u. 00	-
7 u 30	-
7 u. 45	-
8 u. 30	-
10u.30 - 11u.00	-
11u.45	-
12 u.00	-
13u. 25	-
14u. 00	-

Vink aan wat juist is.

Deze tekst heeft een opsommende structuur.

Deze tekst heeft een oorzaak-gevolg structuur.

Deze tekst heeft een chronologische structuur.

3.2.4 Lesvoorbeeld 4: Uitstippelen van een daguitstap met de trein en de fiets.

Elise woont in Hasselt en is 17 jaar. Tijdens de vakantie komt haar Nederlandse vriendin, Femke, logeren. Beide meisjes – die trouwens even oud zijn – houden van fietsen.

Elise krijgt dan ook het fantastische idee om een daguitstapje met de fiets te organiseren. In een toeristisch programma werd de omgeving van Ieper voorgesteld. Deze historische stad ligt midden in een landschap vol littekens van de Eerste Wereldoorlog. Dit leek Elise de moeite waard om daar eens doorheen te fietsen.

Na een onderzoekende blik op de kalender lijkt 22 juli een geschikte datum voor het tripje. Elise verkiest de trein om naar Ieper te reizen en wil daar in het station voor 10 u. aankomen. Fietsen zouden ze in het station huren.

Help haar nu die dag verder te organiseren. Surf naar www.nmbs.be en vul de onderstaande fiche in.

Wat is de prijs voor het treinticket en de huur van de fietsen?	
Voor welke datum moet ik de fietsen reserveren?	
Hoelang heb ik die fietsen ter beschikking?	
Hoeveel moet Elise als waarborg voor de fiets betalen?	
Hoeveel moet Femke als waarborg voor de fiets betalen?	
Welke fietsroute wordt er mij aangeraden?	
Hoeveel kilometer moet men fietsen om die route uit te rijden?	
Op welk adres kan ik een kaartje van die route bekomen?	
Kan ik ook de fietsen van de NMBS huren zonder dat ik met de trein reis?	
Om welk uur vertrekt de trein uit Hasselt?	
Wanneer komt de trein in Ieper aan?	

3.3 Schrijven

3.3.1 Lesvoorbeeld 1: Het maken van een strip

fase 1 (lezen - structureren)

- De lln. krijgen een tekst uit het werkboek van Netwerk 3t: "Een stripverhaal ... een echt tijdverdrijf".
- De lln. gaan die tekst eerst herschikken door hem in verschillende alinea's in te delen.
- Daarna duiden ze in iedere alinea de kerngedachte aan.
- Vervolgens geven de lln. de structuur van die tekst weer. Zo krijgen ze meteen een schematische weergave over hoe een strip tot stand komt.

fase 2: groepswork - schrijven (groepjes van drie)

- De lln. bedenken eerst een plot voor een korte strip (max. 1 bladzijde).
- De lln. zetten het plot in een scenario om (dialogen uitschrijven en een schets/ beschrijving van de tekeningen weergeven).

fase 3

De strip wordt uitgewerkt met een stripmaker (Kiekeboe Stripmaker; Standaard Multimedia).

3.3.2 Lesvoorbeeld 2: Het schrijven van een zakelijke e-mail

fase 1

Via een zoekmachine (bv. www.google.com) komen ze terecht bij websites omtrent "netiquette" (bv. <http://www.aacc.nl/varia/netiquette.html>).

Uit die website(s) distilleren ze tien tips waarmee ze rekening moeten houden bij het schrijven van een e-mail.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

fase 2

Wat schort er aan de onderstaande e-mails?

Geachte meneer de bankdirecteur

Ik zit heel diep in de problemen. Mijn vrouw is sinds eergisteren met mijn beste vriend er vandoor. Ze nam AL MIJN GELD mee.

Volgende week moet ik mijn huur betalen en mijn wagen afbetalen. De tranen komen in mijn ogen terwijl ik dit schrijf. † Gelukkig ben ik † nog gezond - alhoewel ik net een zware griep heb gehad - en zit ik niet zonder werk.

Om mijn financiële problemen op te lossen zou ik moeten een lening afsluiten. Mag ik even langs komen om dit met u te bespreken.

Hoogachtend

Een mens in nood.

Beste Piet

Sinds geruime tijd gaat het heel slecht met de economie van ons land. Ook ons bedrijf werd niet gespaard. Het aantal bestellingen loopt achteruit en het wordt steeds moeilijker om de moordende concurrentie het hoofd te bieden.

Vandaar moeten wij het bedrijf reorganiseren om het bestaan van onze firma te verzekeren. In het kader hiervan zien wij ons genoodzaakt om uw arbeidscontract op te zeggen.

Hopend op uw begrip en dankbaar voor uw trouwe dienst, groet ik u.

Hoogachtend

directeur C. Diplomatiek

fase 3

Kies één van de onderstaande onderwerpen en stel de e-mail op.

- Je wilt met jouw jeugdvereniging op kamp in de Ardennen. In een gespecialiseerde brochure vond je een kampplaats die misschien in aanmerking komt om er tijdens de volgende vakantie met de jeugdbeweging naartoe te trekken. Je wilt meer informatie.
- Je mag met je ouders mee op reis naar een exotische bestemming. Je mailt naar het tropisch instituut om te vragen tegen welke ziektes je je moet laten inenten.
- Op zaterdag 30 april is er in Vorst een optreden van Ronny King en dat wilt je zeker niet missen. Bij ticketservice wilt je kaartjes voor twee personen bestellen.

3.4 Woordenschat en taalbeschouwing

3.4.1 Lesvoorbeeld 1: De wereld van het ziekenhuis

Marcel voelt zich al enige tijd niet lekker. Hij heeft de huisarts al een paar keer geraadpleegd, maar die zegt dat de oorzaak stress is. De brave man is met dit antwoord helemaal niet gerustgesteld. Hij besluit een specialist te raadplegen in het Jan Palfijnziekenhuis in Gent. Daarvoor informeert Marcel zich eerst op hun website: <http://www.janpalfijn.be>

Op die website treft hij heel wat informatie, maar hij begrijpt niet alles. Er wordt heel wat 'ziekenhuisjargon' gebruikt. Gelukkig is Marcel een volleerd internetgebruiker en vindt hij via een zoekmachine de URL van een medisch woordenboek: <http://www.ziekenhuis.nl/cgi/woordenboek>

- Surf nu zelf naar de website van het Jan Palfijnziekenhuis en probeer de onderstaande vragen te beantwoorden. Indien nodig kan je ook het medisch woordenboek op het web raadplegen.

1. Geef de naam van een arts die je bij de onderstaande kwalen kan helpen.

a. ontsteking van de mondholte	
b. ouderdomskwaal	
c. kanker	
d. cardiale aandoening	
e. glaucoom	

2. Waar of vals

a. Voor een ontsteking op de urinewegen kan ik terecht bij dr. Derie.	
b. Een echtpaar met vruchtbaarheidsproblemen kan bij dr. Smet terecht.	
c. Voor een operatie aan mijn gezicht kan ik terecht bij dr. Vermaut.	
d. Vrouwen kunnen voor hun typische kwalen terecht bij dr. Decler.	
e. Voor stervensbegeleiding kan ik door dr. Schotte geholpen worden.	

3. Welke omschrijving hoort bij welk woord?

1. griep	a. pneumonie
2. longontsteking	b. artritis
3. gezwel met donker gepigmenteerde cellen	c. meningitis
4. het ontstaan van bloedstolsel in een bloedvat (een verstopping)	d. anemie
5. ontsteking aan de gewrichten	e. epilepsie
6. bloedarmoede	f. hypertensie
7. te lage bloeddruk	g. appendicitis
8. vallende ziekte	h. influenza
9. blindedarmontsteking	i. melanoom
10. hersenvliesontsteking	j. trombose

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3.4.2 Lesvoorbeeld 2: "Echo's" in een tekst vervangen door verwijzwoorden en synoniemen.

(Via de website kunnen de leerlingen het onderstaande tekstje inladen in WORD).
 - Lees eerst aandachtig het onderstaande tekstje. Wat mankeert er aan? Verbeter de tekst.

Australië

Australië wordt doorkruist door stoffige autowegen. Op die autowegen kan je honderden kilometers rijden zonder dat je iemand tegenkomt. Wanneer je dan toch iemand op die autowegen tegenkomt, dan is het meestal een "roadtrain". Een roadtrain is een enorme zware vrachtwagen waar drie, vier of vijf aanhangwagens aan de trekker hangen. De roadtrain meet soms vijftig meter en de roadtrain ziet er een beetje uit als een trein op luchtbanden.

Telkens je een roadtrain tegenkomt, is het de gewoonte dat je even de hand van het stuur licht om even goeie dag te zeggen.

4 Powerpoint

Voordelen:

- Vroeger had de leerkracht als enig didactisch materiaal een bord en een schoolboek. Later kwam er een bandopnemer, een video, een overheadprojector ... Nu kunt u al deze hulpmiddelen centraliseren in een powerpoint-presentatie.
 Van een diskette of een cd-rom kunt u in een mum van tijd een geluidsfragment laten horen en/of een foto of videobeeld laten zien.
 Dit maakt een les in elk geval interessanter, zeker voor lln. die in een beeldcultuur opgegroeid zijn.
- Powerpoint helpt u bij het opbouwen van een les. Stap voor stap wandel je - met de lln. aan je hand - doorheen je les.